

Pohrebisko v Dunajskej Strede

Výskum financovaný z prostriedkov vlády SR

Zodpovedný vedúci: Vladimír Varsik v spolupráci s P. Prohászkom

Nálezy z germánskeho žiarového pohrebiska v Dunajskej Strede sú známe už od konca 19. storočia. Postupne sa dostali do rôznych súkromných aj muzeálnych zbierok, najväčší súbor sa uchovával v Mestskom múzeu v Bratislave. Skupinu germánskych urien ako prví publikovali J. Eisner (1933) a E. Beninger (1937). Na základe datovania týchto v ruke formovaných nádob sa bádanie až do celkom nedávnej doby domnievalo, že v Dunajskej Strede sa nachádza kvádske žiarové pohrebisko z 3. storočia. Jeho presnejšia lokalizácia však zostávala neznáma.

Do celkom nového svetla postavili nekropolu z Dunajskej Stredy prekvapujúce zistenia maďarského kolegu P. Prohászku. Ten pri štúdiu starých záznamov a inventárnych kníh Maďarského národného múzea narazil aj na zmienky o našom pohrebisku, ktoré do Budapešti zaslali zberatelia z Dunajskej Stredy koncom 19. storočia. Zachovali sa dokonca aj kresby a náčrtky nálezov, hoci samotné nálezy sa v múzeu identifikovať nepodarilo. Okrem ďalších urien, sklenených korálikov a fragmentov bronzových nádob sa medzi nákresmi nachádzajú aj spony, ktoré možno spoľahlivo datovať do časového rozmedzia od 1. po 3. storočie. Významná je najmä spona s očkami typu Almgren 45, ktorá patrí do 1. polovice 1. storočia a patrí k najstaršiemu horizontu kvádskeho osídlenia na juhozápadnom Slovensku. Na druhej strane urny vytočené na hrnčiarskom kruhu a zdobené pásmi viacnásobnej vlnovky svedčia o pochovávaní až do 4. storočia.

Cieľom prieskumu v roku 2008 bola lokalizácia tejto významnej nekropoly a získanie ďalších archeologických dokladov pre jej datovanie. Povrchový prieskum sa uskutočnil v mesiacoch apríl a máj. Po excerpácii všetkých dostupných prameňov bolo vytipovaných niekoľko miest, kde by sa lokalita mohla nachádzať. Na jednom z nich sa skutočne podarilo zistiť orbou rozrušované žiarové hroby. Medzi nové nálezy patrili ďalšie spony, fragmenty bronzových nádob, kovania opaska a nákončie picieho rohu. Novozískané predmety patria do staršej doby rímskej, najmä do záveru stupňa B1 a staršej fázy stupňa B2.

Staršie i celkom nové nálezy svedčia o tom, že v Dunajskej Strede sa nachádzalo významné germánske pohrebisko, na ktorom sa pochovávalo pravdepodobne počas celej doby rímskej od 1. po 4. storočie. Nálezy z 1. polovice 1. storočia dokladajú, že aj priľahlá časť Žitného ostrova patrila k územia, ktoré kolonizovali už prvé vlny kvádskeho osídlenia na samom počiatku doby rímskej. Vzhľadom na to, že nekropola sa nachádza na poľnohospodársky využívannej ploche, kde plytšie uložené hroby rozrušuje orba, je potrebné jej stav naďalej sledovať.

Na obrázku je jeden z najnovších nálezov z Dunajskej Stredy – bronzová spona, koróziou spojená s fragmentom železa.

